

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до виконання розрахунково-графічної роботи
з навчальної дисципліни

«ДЕРЖАВНЕ ТА РЕГІОНАЛЬНЕ УПРАВЛІННЯ»

*(для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти всіх форм
навчання спеціальності 073 – Менеджмент)*

Харків
ХНУМГ ім. О. М. Бекетова
2021

Методичні рекомендації до виконання розрахунково-графічної роботи з дисципліни «Державне та регіональне управління» (для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти всіх форм навчання спеціальності 073 – Менеджмент) / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова ; уклад. : С. О. Гайдученко, Ю. І. Лях. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. – 20 с.

Укладачі: д-р з держ. упр. С. О. Гайдученко,
д-р філософії Ю. І. Лях

Рецензент

Н. О. Кондратенко, доктор економічних наук, професор, професор кафедри менеджменту і публічного адміністрування Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова

*Рекомендовано кафедрою менеджменту і публічного адміністрування,
протокол № 1 від 31 серпня 2021 р.*

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Зміст тем розрахунково-графічного завдання.....	7
Список рекомендованої літератури.....	19

ВСТУП

Розрахунково-графічне завдання є однією з важливих форм поточного контролю за самостійною роботою студентів. Мета розрахунково-графічного завдання з дисципліни «Державне та регіональне управління» – закріплення, поглиблення та узагальнення теоретичних знань та практичних навичок, отриманих студентами під час опанування навчальної дисципліни, вивчення зарубіжного досвіду державного та регіонального управління, реформ що відбуваються в Україні та спрямовані на демократизацію державного управління та децентралізацію регіонального управління.

Перелік тем розрахунково-графічного завдання розроблено відповідно до навчальної програми та охоплює головні аспекти дисципліни. Номер варіанту відповідає порядковому номеру студента у груповому журналі. Якщо кількість студентів у групі перевершує кількість тем, то рахунок починається з початку. Наприклад, студент під номером у груповому журналі 21 вибирає номер 1-й (Варіант 1) і рахунок починається знову.

Виконання розрахунково-графічного завдання базується на вивченні теорії державного та регіонального управління, законів та підзаконних нормативно-правових актів України щодо організації та функціонування адміністративної системи країни, зарубіжного досвіду організації і функціонування державного і регіонального управління. Джерелами отримання фактичних даних можуть служити книги і навчальні посібники, довідники, періодичні видання, журнали і газети, різні інформаційні бюлетені, а також нормативні документи. При виконанні роботи доцільно користуватися літературою до навчального курсу «Державне та регіональне управління», список якої додається. Студент повинен провести цілеспрямований відбір спеціальної наукової літератури та необхідних нормативних документів.

Під час виконання розрахунково-графічного завдання з дисципліни «Державне та регіональне управління» студенти повинні докладно розкрити сутність питань, зазначених у обраному варіанті (за журналом). Питання треба розглядати у тій послідовності, у якій вони визначені у завданні.

Розрахунково-графічне завдання повинно мати такі структурні елементи:

– титульний аркуш, на якому вказується назва міністерства, навчального закладу та кафедри, номер варіанту контрольної роботи, відомості про студента (факультет, група, номер у груповому журналі, шифр, прізвище, ініціали), місце й рік написання;

– розгорнутий план визначених за варіантом питань, що відбиває внутрішню структуру роботи;

– вступ; у вступі зазначається мета і завдання роботи, визначається актуальність питань, що розглядаються, коротко описується структура контрольної роботи;

– основна частина складається з відповіді на теоретичні питання, вони повинні бути повними та конкретними, можна використовувати статистичну і аналітичну інформацію, посилання на нормативно-правові акти, можливе наведення таблиць, схем, діаграм;

– висновок; у висновку підводиться підсумок проведеної роботи. Тут слід узагальнити суть поставленої проблеми, вказати можливі напрями їх використання, запропонувати перспективи подальшої розробки теми; висновки показують, наскільки автору вдалося досягти мети, поставленої у вступі, і чи вирішені конкретні завдання, які були виділені там же;

– список використаних джерел в алфавітному порядку; у список використаних джерел автор роботи включає ті книги і статті, на які він спирався в процесі її написання. Не слід включати праці, з якими студент особисто не знайомився. Опис видань в списку літератури робиться відповідно до існуючих стандартів. Список літератури повинен складати не менше 10 найменувань. Добираючи літературу (монографії, підручники, журнальні статті тощо), необхідно враховувати дату її видання. Насамперед слід звернути увагу на літературу останніх років.

Окрім опублікованих видань, студенти можуть скористатися інформаційними ресурсами інтернет-мережі, в цьому випадку також необхідно приводити посилання на джерела з повною вказівкою назви роботи і її електронної адреси.

У тексті роботи слід виділяти й озаглавлювати відповідні розділи.

Зміст роботи повинен відповідати планові та повністю розкривати питання варіанту.

Сторінки повинні бути пронумеровані. Загальна нумерація починається з титульного аркуша, однак номер на ньому не ставиться.

Посилання на джерела необхідно подавати по тексту контрольної роботи у квадратних дужках. Так, посилання [5, с. 7] свідчить, що 5 – це порядковий номер джерела, позначеного у списку літератури, а 7 – сторінка з вказаного джерела.

Розрахунково-графічне завдання може бути надруковано або написано від руки крупним, чітким почерком. Обсяг роботи повинен дорівнювати 12–15 сторінкам друкованого (набраних 14 шрифтом через 1,5 інтервал) або 15–18 сторінкам рукописного тексту (учнівський зошит).

Наприкінці роботи студент обов'язково повинен поставити підпис та дату закінчення виконання роботи.

Дотримання всіх правил, що стосуються форми та змісту роботи – запорука її успішного виконання й відповідної оцінки. Робота оцінюється за змістом, повнотою викладеного матеріалу, грамотністю, логічністю викладання матеріалу, наявністю власних висновків і узагальнень та рівнем самостійності.

ЗМІСТ ТЕМ РОЗРАХУНКОВО-ГРАФІЧНОГО ЗАВДАННЯ

Варіант 1.

1. Державне управління як системне суспільне явище.

Соціальна природа поняття «державне управління», його мета та зміст. Системні характеристики державного управління. Теорія систем та управління. Фундаментальні процеси управління: планування, організація, управління, зв'язок. Визначення моделі системи державного управління. Етапи формування моделі системи державного управління на основі системного підходу. Об'єкт державного управління та предмет вивчення.

2. Місцеве самоврядування та його особлива роль у державному управлінні.

Правовий статус органів місцевого самоврядування в системі державного управління. Суть і зміст місцевого самоврядування: основні положення організації і здійснення місцевого самоврядування. Система місцевого самоврядування в Україні. Функції місцевого самоврядування.

3. Розвиток системи державного та регіонального управління.

Проблеми взаємовідносин гілок державної влади в Україні у сфері управління. Необхідність реформування системи державного і регіонального управління. Державне і регіональне управління в контексті трансформаційних і глобалізаційних процесів. Реформування системи державного управління відповідно до стандартів публічного адміністрування, прийнятих в Європейському Союзі і країнах розвинутої демократії. Суть і основні напрями адміністративної реформи в Україні.

Варіант 2.

1. Основні теорії державного управління.

Економічна теорія держави. Теорія соціології(соціальна структура суспільства, соціальна мобільність). Теорія менеджменту (теорія раціональної бюрократії, організовані структури управління, розподіл праці в управлінських структурах, державне адміністрування). Еволюція теорій про роль держави в розвитку економіки країни

2. Центральні органи виконавчої влади (ЦОВВ) у системі державного Управління.

Історія формування центральних органів виконавчої влади і функціонування. Організаційна структура та завдання ЦОВВ, їх права, компетенція, функції.

3. Сутність і особливості менеджменту органу державної влади.

Стратегічне управління та формування програми діяльності органу державної влади. Інформаційне та комунікаційне забезпечення внутрішньої організації органу державної влади. Підготовка та прийняття рішень в органах державної влади. Зв'язки з громадськістю в системі управлінської діяльності органу державної влади. Забезпечення законності в державному управлінні. Специфіка юридичної відповідальності в державному управлінні.

Варіант 3.

1. Державне та регіональне управління у системі суспільних наук.

Еволюція дослідження предмета державного та регіонального управління. Поняття, система та завдання державного та регіонального управління як навчальної дисципліни. Методи вивчення державного та регіонального управління.

2. Державна служба: функції, принципи та види організації.

Державна служба: поняття, риси, функції, принципи, види, організація. Система правових актів про державну службу та правовий статус державних службовців. Класифікація посад державних службовців. Проходження державної служби та управління державною службою. Атестація державних службовців. Державна кадрова політика. Підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації державних службовців.

3. Ефективність державного управління.

Поняття ефективності в управлінні. Чинники та критерії ефективності державного управління. Загальна соціальна ефективність державного управління. Ефективність діяльності управлінських органів і посадових осіб. Економічна оцінка ефективності функціонування органу державної влади. Демократичні процедури визначення ефективності державного управління.

Варіант 4.

1. Держава як суб'єкт управління суспільними процесами.

Сутність сучасної держави. Основні риси держави. Категорія влади. Державна влада як складова державно-владного механізму. Поняття та сутність функцій державного управління. Види функцій державного управління. Реалізація функцій в державному управлінні: основні проблеми.

2. Державний контроль у сфері виконавчої влади.

Державний контроль у сфері виконавчої влади в Україні, його зміст та правові засади. Види контролю. Здійснення державного контролю щодо виконавчої влади з боку суб'єктів інших гілок влади: парламентський контроль,

прокурорський нагляд, судовий контроль, адміністративний нагляд міліції. Громадський контроль за діяльністю органів державного управління.

3. Роль різних гілок влади у процесі державного управління.

Система органів публічної влади. Законодавча влада в системі державного управління. Поняття, склад і структура парламенту, його повноваження. Державне управління і виконавча влада: поняття, співвідношення, взаємозв'язок. Роль виконавчої влади в управлінні. Види органів виконавчої влади та питання їх класифікації. Уряд і державне управління. Судова влада у системі державного управління. Поняття і роль судової влади у суспільстві. Судові системи та судові органи. Здійснення судової влади. Сутність і види контролю у суспільстві. Контрольна влада у системі управління, її органи та форми діяльності.

Варіант 5.

1. Організаційна структура державного управління та її види.

Сутнісні характеристики (рисни) організаційної структури державного управління. Унітарна та федеративна організація державного управління. Основи побудови організаційної структури державного управління.

2. Державно-управлінські рішення в державному управлінні.

Підготовка та прийняття рішень в органах державної влади. Вимоги до управлінських рішень: наукова обґрунтованість, законність, конкретність, несуперечність, реальність, своєчасність та інформативність. Технологія процедури прийняття рішення (надання рішенню юридичної сили) в системі органів виконавчої влади. Організація контролю державно-управлінських рішень.

3. Роль виконавчої влади в державному управлінні.

Державне управління і виконавча влада: поняття, співвідношення, взаємозв'язок. Роль виконавчої влади в управлінні. Види органів виконавчої влади та питання їх класифікації. Уряд і державне управління.

Варіант 6.

1. Використання зарубіжного досвіду державного управління у вітчизняній практиці.

Моделі державного управління: світовий досвід. Структура державного управління у провідних країнах світу: інституційний, функціональний та організаційний аналізи; центральні, регіональні та місцеві органи управління, їх ієрархія, проблеми взаємодії.

2. Законодавча влада та її функції.

Система органів публічної влади. Законодавча влада в системі державного управління. Поняття, склад і структура парламенту, його повноваження.

3. Відносини органів публічної влади в системі управління.

Основні напрями взаємодії центральних та регіональних органів державної влади та органів місцевого самоврядування з трудовими колективами, підприємствами, установами і організаціями. Взаємовідносини органів державної влади й місцевого самоврядування із судовими та правоохоронними органами: органами Служби безпеки України, органами прокуратури, органами внутрішніх справ.

Взаємодія державних органів та органів місцевого самоврядування з об'єднаннями громадян. Здійснення нагляду за діяльністю об'єднань громадян. Організація роботи із запитамі громадян. Державні та адміністративні послуги з боку органів виконавчої влади та їх правове регулювання. Залучення громадськості до участі в управлінні державними і суспільними справами та контролі за функціонуванням органів влади.

Варіант 7.

1. Державне управління соціальною сферою.

Особливості управління соціальною сферою. Соціальна політика держави: необхідність, сутність, цілі та принципи. Основні об'єкти та складові політики. Моделі соціальної політики. Методи впливу держави на розвиток соціальних відносин. Основні напрями соціальної політики держави щодо економічно активного населення. Діяльність держави щодо вразливих верств населення. Формування системи соціального захисту. Завдання державного регулювання розвитку елементів соціальної інфраструктури.

2. Сутність та специфіка регіонального управління.

Регіональне управління: сутність, цілі та специфіка. Історичні форми управління регіональним розвитком. Державна регіональна політика та політика територіально-адміністративних органів. Роль місцевого самоврядування у розвитку регіону.

3. Внутрішня організація та управління органу державної влади.

Загальнотеоретичні аспекти організації роботи органів державної влади в Україні. Орган влади як об'єкт організації. Організація як процес і функція управління. Сутність і особливості менеджменту органу державної влади, регламент його діяльності. Стратегічне управління та формування програми діяльності органу державної влади. Функціональний аналіз та контролінг діяльності органу державної влади. Інформаційне та комунікаційне

забезпечення внутрішньої організації органу державної влади. Зв'язки з громадськістю в системі управлінської діяльності органу державної влади. Роль та місце керівника в управлінні органами державної влади. Сутність лідерства в державному управлінні. Забезпечення законності в державному управлінні. Специфіка юридичної відповідальності в державному управлінні.

Варіант 8.

1. Державне управління в адміністративно-політичній сфері.

Політика як наука, мистецтво і вид діяльності. Політика як наука, мистецтво та вид діяльності. Види політики держави, їх цілі, принципи формування, інструменти реалізації. Національна безпека та державне управління.

2. Судова влада у системі державного управління.

Поняття і роль судової влади у суспільстві. Судові системи та судові органи. Здійснення судової влади.

3. Історичний досвід державного управління в Україні.

Державне управління в Київській Русі та Галицько-Волинському князівстві. Державне життя та управління на українських землях у період їх входження до складу Литви і Польщі. Організація державної влади та місцевого самоврядування на Запорізькій січі та в часи Гетьманства. Державне управління в Україні у період її входження до складу Російської та Австрійської імперій (кінець XVIII ст. – 1917 р.). Відновлення української державності та формування органів управління у період визвольних змагань (1917–1920 рр.). Державна влада та управління в Україні за радянського періоду (1917–1991 рр.). Державне управління в незалежній Україні на сучасному етапі її розвитку.

Варіант 9.

1. Державне управління у сфері культури та ідеології.

Державне управління у сфері освіти, молодіжної політики, культури, науки, туризму, спорту, охорони здоров'я. Вплив держави на розвиток інформаційного простору, формування суспільної свідомості. Державне управління і сфера особистого життя людини.

2. Роль виконавчої влади в державному управлінні.

Державне управління і виконавча влада: поняття, співвідношення, взаємозв'язок. Роль виконавчої влади в управлінні. Види органів виконавчої влади та питання їх класифікації. Уряд і державне управління.

3. Місцеве самоврядування у міжнародних документах.

Всесвітня Декларація місцевого самоврядування, Європейська Хартія місцевого самоврядування та проблеми функціонування інституту місцевого самоврядування в Україні.

Варіант 10.

1. Кабінет Міністрів України як вищий орган виконавчої влади.

Історичний аспект формування уряду України. Структура та порядок формування Кабінету міністрів України. Функціональні повноваження членів Кабінету міністрів України. Секретаріат Кабінету міністрів України, порядок формування, повноваження. Відповідальність Кабінету міністрів України. Акти Кабінету міністрів України.

2. Сутність і зміст управлінської діяльності.

Поняття та загальні риси управлінської діяльності. Форми управлінської діяльності. Методи управлінської діяльності. Стадії управлінської діяльності. Управлінські технології: поняття та види.

3. Історичний аспект та конституційно-правові засади місцевого самоврядування в Україні.

Державна політика у сфері місцевого самоврядування. Правовий статус органів місцевого самоврядування в системі державного управління. Сучасна система місцевого самоврядування в Україні: територіальна громада, представницькі органи місцевого самоврядування, виконавчі органи місцевого самоврядування, посадові особи місцевого самоврядування.

Варіант 11.

1. Міністерства, комітети та інші центральні органи виконавчої влади.

Міністерства України та їх повноваження. Державні комітети (державні служби) України та інші центральні органи виконавчої влади: їх статус, функції.

2. Організаційна структура державного управління.

Сутнісні характеристики (рис) організаційної структури державного управління. Унітарна та федеративна організація державного управління. Основи побудови організаційної структури державного управління.

3. Проходження державної служби та управління державною службою.

Прийом на державну службу. Просування на державній службі, поняття кар'єри. Атестація державних службовців. Етика поведінки державних службовців. Управління державною службою. Державна кадрова політика.

Підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації державних службовців. Припинення державної служби. Бюрократія і бюрократизм у державному управлінні: світові тенденції та вітчизняна специфіка.

Варіант 12.

1. Центральні органи виконавчої влади в Україні.

Центральні органи виконавчої влади (ЦОВВ) у системі державного управління. Історія формування і функціонування. Організаційна структура та завдання ЦОВВ, їх права, компетенція, функції. Кабінет Міністрів України як вищий орган виконавчої влади. Історичний аспект формування уряду України. Структура та порядок формування Кабінету міністрів України. Функціональні повноваження членів Кабінету міністрів України. Секретаріат Кабінету міністрів України, порядок формування, повноваження. Відповідальність Кабінету міністрів України. Акти Кабінету міністрів України. Міністерства України та їх повноваження. Державні комітети (державні служби) України та інші центральні органи виконавчої влади: їх статус, функції. Територіальні органи центральних органів виконавчої влади: права, компетенція, функції. Централізація та децентралізація у структурній організації державного управління.

2. Суть та основні напрями адміністративної реформи в Україні.

Концептуальні засади реформування центральних та місцевих органів влади, напрями вдосконалення управління регіональним розвитком. Формування ефективної організації виконавчої влади як на центральному, так і на місцевому рівнях управління. Запровадження нової ідеології функціонування виконавчої влади місцевого самоврядування як діяльності щодо забезпечення реалізації прав і свобод громадян, надання державних та громадських послуг. Удосконалення механізмів правового захисту громадян у відносинах із органами державної влади. Протидія корупції в органах державної влади та органах місцевого самоврядування.

3. Територіальні органи центральних органів виконавчої влади.

Територіальні органи центральних органів виконавчої влади: права, компетенція, функції. Централізація та децентралізація у структурній організації державного управління.

Варіант 13.

1. Регіональні органи державного управління.

Місцеві державні адміністрації в системі державного управління. Основні завдання, правовий статус, компетенція місцевих державних адміністрацій. Повноваження, порядок формування та роботи місцевих державних

адміністрацій. Структура місцевих державних адміністрацій, їх діяльність. Відносини місцевих державних адміністрацій у системі вертикальних та горизонтальних зв'язків. Управління факультативними територіальними одиницями. Господарсько-правовий механізм діяльності територій із спеціальним статусом.

2. Внутрішня організація та управління органу державної влади.

Загальнотеоретичні аспекти організації роботи органів державної влади в Україні. Орган влади як об'єкт організації. Організація як процес і функція управління. Сутність і особливості менеджменту органу державної влади, регламент його діяльності. Стратегічне управління та формування програми діяльності органу державної влади. Функціональний аналіз та контролінг діяльності органу державної влади. Інформаційне та комунікаційне забезпечення внутрішньої організації органу державної влади. Підготовка та прийняття рішень в органах державної влади. Зв'язки з громадськістю в системі управлінської діяльності органу державної влади. Роль та місце керівника в управлінні органами державної влади. Сутність лідерства в державному управлінні. Забезпечення законності в державному управлінні. Специфіка юридичної відповідальності в державному управлінні.

3. Державний контроль у сфері виконавчої влади.

Державний контроль у сфері виконавчої влади в Україні, його зміст та правові засади. Види контролю. Здійснення державного контролю щодо виконавчої влади з боку суб'єктів інших гілок влади: парламентський контроль, прокурорський нагляд, судовий контроль, адміністративний нагляд міліції. Громадський контроль за діяльністю органів державного управління.

Варіант 14.

1. Міністерства, комітети та інші центральні органи виконавчої влади.

Міністерства України та їх повноваження. Державні комітети (державні служби) України та інші центральні органи виконавчої влади: їх статус, функції.

2. Держава як суб'єкт управління суспільними процесами.

Сутність сучасної держави. Основні риси держави. Категорія влади. Державна влада як складова державно-владного механізму. Поняття та сутність функцій державного управління. Види функцій державного управління. Реалізація функцій в державному управлінні: основні проблеми.

3. Сутність і види суспільного контролю за владою.

Контрольна влада у системі управління, її органи та форми діяльності. Особливості організаційної структури державного управління в зарубіжних країнах.

Варіант 15.

1. Державна служба: функції, принципи та види організації.

Державна служба: поняття, риси, функції, принципи, види, організація. Система правових актів про державну службу та правовий статус державних службовців. Класифікація посад державних службовців. Проходження державної служби та управління державною службою. Атестація державних службовців. Державна кадрова політика. Підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації державних службовців.

2. Інститут президентства та державне управління.

Конституційно-правовий статус Президента України. Хто може бути обраний на посаду Президента України. Які обмеження існують щодо діяльності Президента України. Як обирається Президент України. Як здійснюється вступ на пост.

3. Суть та основні напрями адміністративної реформи в Україні.

Концептуальні засади реформування центральних та місцевих органів влади, напрями вдосконалення управління регіональним розвитком. Базові форми децентралізації управління. Формування ефективної організації виконавчої влади як на центральному, так і на місцевому рівнях управління. Запровадження нової ідеології функціонування виконавчої влади місцевого самоврядування як діяльності щодо забезпечення реалізації прав і свобод громадян, надання державних та громадських послуг. Удосконалення механізмів правового захисту громадян у відносинах із органами державної влади. Протидія корупції в органах державної влади та органах місцевого самоврядування.

Варіант 16.

1. Роль різних гілок влади у процесі державного управління.

Система органів публічної влади. Законодавча влада в системі державного управління. Поняття, склад і структура парламенту, його повноваження. Державне управління і виконавча влада: поняття, співвідношення, взаємозв'язок. Роль виконавчої влади в управлінні. Види органів виконавчої влади та питання їх класифікації. Уряд і державне управління. Судова влада у системі державного управління. Поняття і роль судової влади у суспільстві. Судові системи та судові органи. Здійснення

судової влади. Сутність і види контролю у суспільстві. Контрольна влада у системі управління, її органи та форми діяльності.

2. Державне управління як система, що розвивається.

Рівні державного управління: загальнодержавне управління, управління на регіональному та місцевому рівнях. Суб'єкти та об'єкти державного та регіонального управління. Принципи державного управління, механізми їх прояву і використання. Цілі державного управління, їх юридичне та ресурсне забезпечення. Функціональна структура державного управління. Сутність і класифікація функцій державного управління. Характеристика загальних (основних) та спеціальних (спеціалізованих) функцій. Допоміжні функції. Основні напрями діяльності в системі державного управління.

3. Основні напрями регіонального управління.

Основні напрями регіонального управління: управління природно-ресурсним потенціалом регіону, управління фінансовими, трудовими ресурсами. Вплив органів державної влади на промислове і сільськогосподарське виробництво в регіоні, функціонування регіональних ринків. Управління інноваційною діяльністю. Роль державного управління щодо розвитку соціальної інфраструктури регіону.

Варіант 17.

1. Основні теорії державного управління.

Основні теорії державного управління: економічна теорія держави; теорія суспільного вибору (суспільний договір, «фіаско держави», мінімізація трансакційних витрат); теорія соціології (теорія держави, соціальна структура суспільства, соціальна мобільність, статус і статусні ролі); теорія менеджменту (теорія раціональної бюрократії, організовані структури управління, розподіл праці в управлінських структурах, державне адміністрування).

2. Місцеві державні адміністрації в системі державного управління.

Місцеві державні адміністрації в системі державного управління. Основні завдання, правовий статус, компетенція місцевих державних адміністрацій. Повноваження, порядок формування та роботи місцевих державних адміністрацій. Структура місцевих державних адміністрацій, їх діяльність. Відносини місцевих державних адміністрацій у системі вертикальних та горизонтальних зв'язків.

3. Державне регулювання економіки, його цілі, функції, об'єкти.

Державне регулювання економіки, його цілі, функції, об'єкти. Роль держави у розвитку підприємництва. Державне регулювання структурної перебудови національної економіки. Конкурентна та інноваційно-інвестиційна політика держави, методи та інструменти. Засоби впливу на розвиток

промислового і сільськогосподарського виробництва, сфери обігу і торгівлі. Управління зовнішньоекономічним сектором.

Варіант 18.

1. Соціальна політика держави.

Особливості управління соціальною сферою. Соціальна політика держави: необхідність, сутність, цілі та принципи. Основні об'єкти та складові політики. Моделі соціальної політики. Методи впливу держави на розвиток соціальних відносин. Основні напрями соціальної політики держави щодо економічно активного населення. Діяльність держави щодо вразливих верств населення. Формування системи соціального захисту. Завдання державного регулювання розвитку елементів соціальної інфраструктури.

2. Місцеве самоврядування та його особлива роль у державному управлінні.

Історичний аспект та конституційно-правові засади місцевого самоврядування в Україні. Державна політика у сфері місцевого самоврядування. Правовий статус органів місцевого самоврядування в системі державного управління. Сучасна система місцевого самоврядування в Україні: територіальна громада, представницькі органи місцевого само самоврядування. Асоціації та інші форми добровільного об'єднання органів місцевого самоврядування.

3. Взаємодія державних органів та органів місцевого самоврядування з об'єднаннями громадян.

Взаємодія державних органів та органів місцевого самоврядування з об'єднаннями громадян. Здійснення нагляду за діяльністю об'єднань громадян. Організація роботи із запитами громадян. Державні та адміністративні послуги з боку органів виконавчої влади та їх правове регулювання. Залучення громадськості до участі в управлінні державними і суспільними справами та контролі за функціонуванням органів влади.

Варіант 19.

1. Моделі державного управління: світовий досвід.

Моделі державного управління: світовий досвід. Структура державного управління у провідних країнах світу: інституційний, функціональний та організаційний аналізи; центральні, регіональні та місцеві органи управління, їх ієрархія, проблеми взаємодії. Використання зарубіжного досвіду державного управління у вітчизняній практиці.

2. Сутність і особливості менеджменту органу державної влади.

Стратегічне управління та формування програми діяльності органу державної влади. Інформаційне та комунікаційне забезпечення внутрішньої організації органу державної влади. Підготовка та прийняття рішень в органах державної влади. Зв'язки з громадськістю в системі управлінської діяльності органу державної влади. Забезпечення законності в державному управлінні. Специфіка юридичної відповідальності в державному управлінні.

3. Державний контроль у сфері виконавчої влади в Україні.

Державний контроль у сфері виконавчої влади в Україні, його зміст та правові засади. Види контролю. Здійснення державного контролю щодо виконавчої влади з боку суб'єктів інших гілок влади: парламентський контроль, прокурорський нагляд, судовий контроль, адміністративний нагляд міліції. Громадський контроль за діяльністю органів державного управління.

Варіант 20.

1. Інститут президентства та державне управління.

Конституційно-правовий статус Президента України. Хто може бути обраний на посаду Президента України. Які обмеження існують щодо діяльності Президента України. Як обирається Президент України. Як здійснюється вступ на пост.

2. Держава як суб'єкт управління суспільними процесами.

Сутність сучасної держави. Основні риси держави. Категорія влади. Державна влада як складова державно-владного механізму. Поняття та сутність функцій державного управління. Види функцій державного управління. Реалізація функцій в державному управлінні: основні проблеми.

3. Законодавча влада та її функції.

Система органів публічної влади. Законодавча влада в системі державного управління. Поняття, склад і структура парламенту, його повноваження.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Державне управління: основи теорії, історія і практика : навч. посібник / В. Д. Бакуменко, П. І. Надолішній, М. М. Іжа, Г. І. Арабаджи ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Одес. регіон. ін-т держ. упр. – Одеса, 2009. – 393 с.
2. Грінівецька Н. М. Методичні матеріали щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни «Державне управління» (для бакалаврів) / Н. М. Грінівецька. – Київ : МАУП, 2007. – 40 с.
3. Євтушенко О. Н. Державне управління : [науково-методичні рекомендації до семінарських занять з курсу «Державне управління» (за кредитно-модульною системою)] / О. Н. Євтушенко. – Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2012. – 136 с.
4. Мельник А. Ф. Державне управління : підручник / А. Ф. Мельник, О. Ю. Оболенський, А. Ю. Васіна ; за ред. А. Ф. Мельник. – Київ : Знання, 2009. – 582 с.
5. Методичні рекомендації до виконання практичних завдань з дисципліни «Регіональний менеджмент» (для студентів денної і заочної форм навчання спеціальності 6.050200 – «Менеджмент організацій») / Укл. : Новікова М. М. – Харків : ХНАМГ, 2007. – 31 с.
6. Навчально-методичні вимоги та рекомендації щодо вивчення навчальної дисципліни «Конституційне право України». [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://textarchive.ru/c-2746798-pall.html>.
7. Одінцова Г. С. Теорія і історія державного управління: Опорний конспект лекцій і методичні вказівки до проведення практичних занять / Г. С. Одінцова, Н. М. Мельтюхова. – Харків : Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2005. – 136 с.
8. Організаційно-правовий механізм публічного управління на територіальному рівні : навч.-метод. Посібник. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.uk.xlibx.com/4filosofiya/136563-2-organizaciyno-pravoviy-mehanizm-publichnogo-upravlinnya-teritorialnomu-rivni-navchalno-metodichniy-posibnik-rekome.php>.
9. Основи конституційного права України : практикум / Укл. П. О. Добродумов. – Суми : Ініціатива, 2002. – 93 с.
10. Практикум з навчальної дисципліни «Державне та регіональне управління» для студентів галузі знань 0306 «Менеджмент та адміністрування» всіх форм навчання / укл. Л. І. Піддубна. – Харків : Вид. ХНЕУ, 2012. – 48 с.

Виробничо-практичне видання

Методичні рекомендації
до виконання розрахунково-графічної роботи
з навчальної дисципліни

«ДЕРЖАВНЕ ТА РЕГІОНАЛЬНЕ УПРАВЛІННЯ»

*(для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти всіх форм
навчання спеціальності 073 – Менеджмент)*

Укладачі **ГАЙДУЧЕНКО** Світлана Олександрівна
ЛЯХ Юлія Іванівна

Відповідальний за випуск *М. М. Новікова*
За авторською редакцією
Комп'ютерне верстання *О. Г. Ткаченко*

План 2021, поз. 363 М

Підп. до друку 12.11.2021. Формат 60 × 84/16.
Електронний документ. Ум. друк. арк. 0,6.

Видавець і виготовлювач:
Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Маршала Бажанова, 17, Харків, 61002.
Електронна адреса: office@kname.edu.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК № 5328 від 11.04.2017.